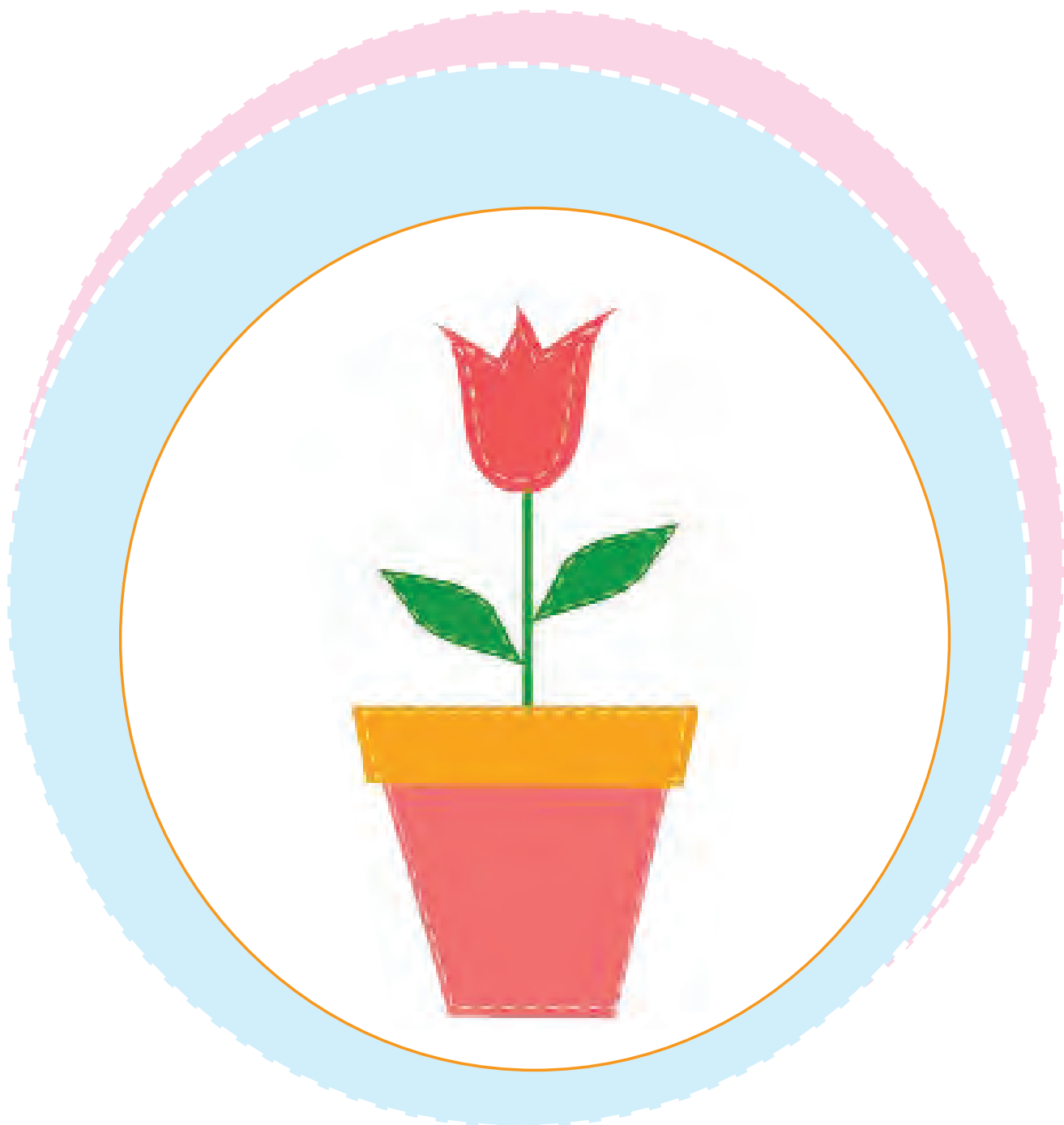

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ریاضی

سوم دبستان

نیازهای ویژه

(ذهنی)

۱۳۹۴

وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تالیف : معاونت برنامه ریزی آموزشی و توان بخشی ،

کارشناسی برنامه‌ریزی آموزشی و درسی کودکان و دانش آموزان کم توان ذهنی

نام کتاب : ریاضی سوم دبستان کد : ۵۰/۳۱

مؤلفان : فریبا پورجلال، مینا حسنی، سحر کرمی، زهرا اکبری، رویا روشنی، آزیتا محمود پور

مدیر هنری : مجید ذاکری یونسی

تصویرگران : صبا صفا - محمد مهدی ذبیحی فرد - محمد عباسی

طراح جلد و صفحه آرا : محمد عباسی

گرافیک : موسسه فرهنگی هنری نقطه گرافیک وب سایت : www.pointgraphic.ir

آماده سازی و نظارت بر چاپ : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وب سایت : www.chap.sch.ir

ناشر : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

چاپخانه : شرکت افست (سهامی عام)

سال انتشار و نوبت چاپ : سوم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است

بِسْمِ تَعَالَى

((... وَمِنْ أَحْيَاءِ نَفْسَانَا أَحْيَاءِ النَّاسِ جَمِيعًا ...))

فرآیند برنامه ریزی درسی از مولفه های پیچیده، گسترده و بسیار تاثیر گذاری است که به چرایی و چگونگی آموزش و پرورش به شکل تجویزی و کلان می پردازد. و با استفاده از اهداف، محتوا و روش یا سایر عناصر به تبیین سیاست های تعلیم و تربیت می پردازد.

محتوای تألیف شده بخشی از فرآیند برنامه ریزی درسی است که با سازمان دهی مفاهیم و موضوعات (دارای مخاطبان مشخص و اهداف، ساختار و برنامه ی معین) ضمن حفظ انعطاف پذیری برای تحقق اهداف در ابعاد مختلف، متناسب با نیازهای متنوع فراگیران طراحی شده است.

امیدوارم این محتوا زمینه ساز دست یابی دانش آموزان به صلاحیت های فردی و اجتماعی باشد و آرزوی معلمان و والدین این کودکان و نوجوانان را جامه ی واقعیت ببوشاند.

بی شک تحقق این اهداف بزرگ و تعالی بخش نیازمند همراهی و مساعدت مسوولین و دست اندرکاران در سازمان آموزش و پرورش استثنایی، مولفین و همکاران سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی است. لذا بر خود لازم می دانم از همه عزیزان که تلاش بسیار زیادی را در مراحل گوناگون تألیف و آماده سازی و چاپ انجام داده اند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم. در ضمن منتظر نظرات و پیشنهادهای ارزنده صاحبان اندیشه و تجربه در جهت ارتقاء کیفیت برنامه ها خواهیم بود.

و ما توفیقنا الا با... العزیز الحکیم

دکتر ناصر عبدالهسیان

معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

فهرست

ساختار

- ۱۰ ..... معرفی تقویم (۶ ماهه ی اول)
- ۱۳ ..... مرور - عدد نویسی
- ۱۴ ..... معرفی عدد سه رقمی
- ۱۷ ..... معرفی خط تقارن
- ۱۹ ..... مرور - عدد نویسی
- ۲۱ ..... معرفی ۳۰۰
- ۲۶ ..... مرور - ساعت
- ۲۷ ..... معرفی زمان بین دو ساعت
- ۳۰ ..... معرفی ۴۰۰
- ۳۵ ..... مرور - جمع
- ۳۶ ..... معرفی جمع دو عدد دو رقمی بدون انتقال
- ۳۹ ..... مرور - پول
- ۴۰ ..... معرفی جمع پول ها
- ۴۳ ..... مرور - مقایسه اعداد
- ۴۴ ..... معرفی مقایسه اعداد سه رقم با دو رقم و سه رقم (تا ۴۹۹)
- ۴۹ ..... معرفی ضلع
- ۵۱ ..... معرفی ارزش مکانی
- ۵۴ ..... معرفی ۵۰۰
- ۵۸ ..... معرفی تفریق بدون انتقال دو رقم از دو رقم
- ۶۱ ..... معرفی ۶۰۰-۷۰۰
- ۶۸ ..... **تمرین های دوره ای (۱)**

فهرست

- ۷۲ ..... معرّفی ریال و تبدیل ریال به تومان
- ۷۵ ..... معرّفی اعداد پرشی (دو تا دو تا)
- ۷۸ ..... مرور - جمع
- ۷۹ ..... معرّفی جمع و تفریق متناظر
- ۸۲ ..... مرور - خط راست، شکسته و خمیده
- ۸۳ ..... معرّفی خط کش برای ترسیم خط راست
- ۸۵ ..... معرّفی ۸۰۰-۹۰۰
- ۹۱ ..... معرّفی مقایسه اعداد سه رقمی (۵۰۰ تا ۹۹۹)
- ۹۴ ..... معرّفی عدد قبل و بعد اعداد سه رقمی
- ۹۶ ..... مرور - جمع
- ۹۹ ..... معرّفی جمع ۳ عدد یک رقمی حاصل تا ۱۰
- ۱۰۳ ..... معرّفی اعداد پرشی (۵ تا ۵ تا)
- ۱۰۶ ..... معرّفی ۵ دقیقه (تا ۳۰ دقیقه)
- ۱۰۸ ..... معرّفی خواندن ساعت
- ۱۱۱ ..... معرّفی جمع ۲ یا ۳ رقم با ۳ رقمی بدون انتقال
- ۱۱۳ ..... معرّفی ۵۰۰ ریال
- ۱۱۷ ..... معرّفی ساخت عدد سه رقمی
- ۱۱۹ ..... مرور - جمع
- ۱۲۰ ..... معرّفی جمع دو عدد دو رقمی (انتقال به دهگان)
- ۱۲۷ ..... معرّفی ضرب (آشنایی با مفهوم ضرب)
- ۱۳۲ ..... تمرین‌های دوره‌ای (۲)

سخنی با همکاران

با توجه به تحول در نظام آموزشی و تدوین سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش و استقرار ساختار جدید آموزشی، سازمان آموزش و پرورش استثنایی نیز همگام با سایر بخش‌های وزارت آموزش و پرورش اقدام به برنامه‌ریزی و تمهید مقدمات از جمله تالیف کتب درسی جدید نموده است، تا بتواند گامی دیگر در جهت برابری فرصت‌های یادگیری و بهبود بخشیدن به محتوا و روش‌های آموزش این گروه از دانش‌آموزان فراهم نماید.

در این راستا کتاب ریاضی پایه سوم بر اساس اهداف پیش‌بینی شده در برنامه درسی ملی و با توجه به نیازهای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ذهنی تالیف شده است، که امید داریم با آموزش مناسب، شاهد پرورش استعدادها و توانمندی دانش‌آموزان عزیز باشیم. برای تدریس اثربخش کتاب، مراجعه به راهنمای معلم مربوطه الزامی است و برای پیشبرد بهتر فرآیند یاددهی-یادگیری، آگاهی از ساختار کتاب جزء لاینفک آن محسوب می‌شود. براین اساس به شرح مختصر کتاب می‌پردازیم.

اجزای ساختار کتاب

۱- متن درس

شامل فعالیت‌هایی جهت آموزش مفاهیم و اهداف اصلی درس و تکمیل یادگیری در فضای کلاس درس است. معمولاً هر درس به منظور ایجاد انگیزه با یک داستان و یا طرح یک سوال شروع می‌شود. و آموزگار با استفاده از ابزار و اشیاء ملموس به آموزش موضوع می‌پردازد که مطالب جدید با رنگ قرمز نمایش داده می‌شوند. سپس آموزگار با توجه به رویکرد یادگیرنده محور و به منظور تعامل دانش‌آموزان، زمینه مشارکت ایشان را در امر تدریس، با طرح سوالاتی فراهم نموده تا آنان با پاسخ‌های خود در امر یادگیری سهیم باشند. در برخی از دروس بنا به ضرورت قبل از آموزش مفاهیم جدید صفحاتی اختصاص یافته است که به مرور مفاهیم می‌پردازد.

۲- فعالیت

با توجه به سبک‌های مختلف یادگیری دانش‌آموزان، تلاش شده که فعالیت‌های مختلفی در نظر گرفته شود. این فعالیت‌ها به دو نوع: فعالیت ۱ و فعالیت ۲ تقسیم می‌شوند.

فعالیت ۱: نوعی فعالیت انفرادی است که با عنوان «فکر کن و بنویس» ارائه می‌شود که در جهت تکمیل یادگیری و رفع اشکالات احتمالی در کلاس درس صورت می‌گیرد.

فعالیت ۲: این فعالیت می‌تواند به صورت انفرادی و گروهی و در جهت توسعه و تثبیت یادگیری ارائه شود و شامل عناوین: کامل کن، بگرد و پیدا کن، بازی و ریاضی، حدس بزن و مسئله حل کن می‌باشد و هدف آن تأکید بر کاربرد مفاهیم و موضوعات ریاضی در زندگی دانش‌آموزان است که نقش خانواده و معلم در هدایت دانش‌آموزان برای انجام فعالیت‌ها از اهمیت به‌سزایی برخوردار است.

* کامل کن: این فعالیت معمولاً با ارائه یک نمونه به رنگ آبی شروع می‌شود و در آن دانش‌آموز به تکمیل جاهای خالی و تکمیل تصاویر می‌پردازد. لازم به ذکر است که مبحث تقارن در قالب تصاویری که دانش‌آموز باید بر اساس دستور اقدام به تکمیل آن نماید، ارائه شده است.

* بگرد و پیدا کن: در این فعالیت، دانش‌آموز بر اساس دستور تمرین، اقدام به رنگ زدن تصویرها و یا وصل کردن شکل به عبارت مربوطه می‌نماید.

* بازی و ریاضی: به منظور ایجاد رغبت و انگیزه بیشتر در دانش‌آموزان، در برخی از موضوعات آموزشی یک فعالیت در قالب بازی طراحی شده است که عموماً جنبه گروهی دارد.

* حدس بزن: یکی از مباحث مطرح در ریاضی، بحث احتمالات است. به منظور تقویت فکری دانش‌آموزان و با توجه به موضوع برخی از دروس، فعالیت برای آن در نظر گرفته شده است. فعالیت با ایجاد یک سوال شروع می‌شود و با ارائه پاسخ‌های گوناگون از سوی دانش‌آموزان، آموزگار اقدام به هدایت دانش‌آموز برای رسیدن به پاسخ صحیح می‌نماید.

* مسئله حل کن: این فعالیت به منظور کاربردی نمودن آموزش‌های ریاضی در زندگی روزمره ارائه شده است.

۳- تمرین‌های دوره‌ای:

به منظور مرور آموخته‌های دانش‌آموزان ۲ تمرین دوره‌ای در کتاب آورده شده است. تمرین‌های دوره‌ای شامل یک سری تمرین از آموخته‌های دانش‌آموز تا صفحه‌ای که تدریس صورت گرفته، می‌باشد. در پایین صفحه‌های مربوط به تمرین‌های دوره‌ای، ۲ نماد مشاهده می‌شود. الف) نماد تخته سیاه، که شامل توصیه‌هایی به منظور بسط بیشتر مطالب توسط آموزگار است و ب) نماد خانه، که شامل راهکارهایی به والدین جهت نحوه آموزش صحیح به فرزند خود و تعمیق یادگیری ایشان است.

تمامی فعالیت‌های در نظر گرفته شده به منظور رساندن دانش‌آموزان به شاخص‌های کتاب می‌باشد. این شاخص‌ها عبارتند از:

۱- توجه به نقش فعال دانش‌آموز در یادگیری مفاهیم ریاضی

۲- توجه به ارتباط کلامی و عینی و ارتقاء توانایی مهارت‌های نوشتن و خواندن

۳- توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و سبک‌های یادگیری آن‌ها

۴- بالا بردن توانایی دانش‌آموزان در حل مسئله و آشنا کردن آن‌ها با راهبردهای حل مسئله

۵- ارائه مثال‌ها و نمونه‌هایی از کاربرد ریاضی در زندگی روزمره

در خاتمه از تمامی همکاران محترمی که در برنامه ریزی و تألیف این کتاب ما را یاری نموده‌اند، تشکر و قدر دانی کرده و

اعلام می‌نمایم که منتظر پیشنهادها و نظرات سازنده‌ی شما جهت بهبود کتاب هستیم.

معرفی تقویم (۶ ماهه ی اول)

یک سال **چهار فصل** دارد.

بهار، تابستان، پاییز و زمستان فصل‌های سال هستند.

هر سال **۱۲** ماه دارد.

هر فصل **۳** ماه دارد.

فروردین، اردیبهشت و خرداد ماه‌های **فصل بهار** هستند.

تیر، مرداد و شهریور ماه‌های **فصل تابستان** هستند.

۱	فروردین، ماه اول سال است.
۲	اردیبهشت، ماه دوم سال است.
۳	خرداد، ماه سوم سال است.
۴	تیر، ماه ..... سال است.
۵	مرداد، ماه ..... سال است.
۶	شهریور، ماه ..... سال است.

- یک سال ..... فصل دارد.

- هر فصل ..... ماه دارد.

- هر سال ..... ماه دارد.

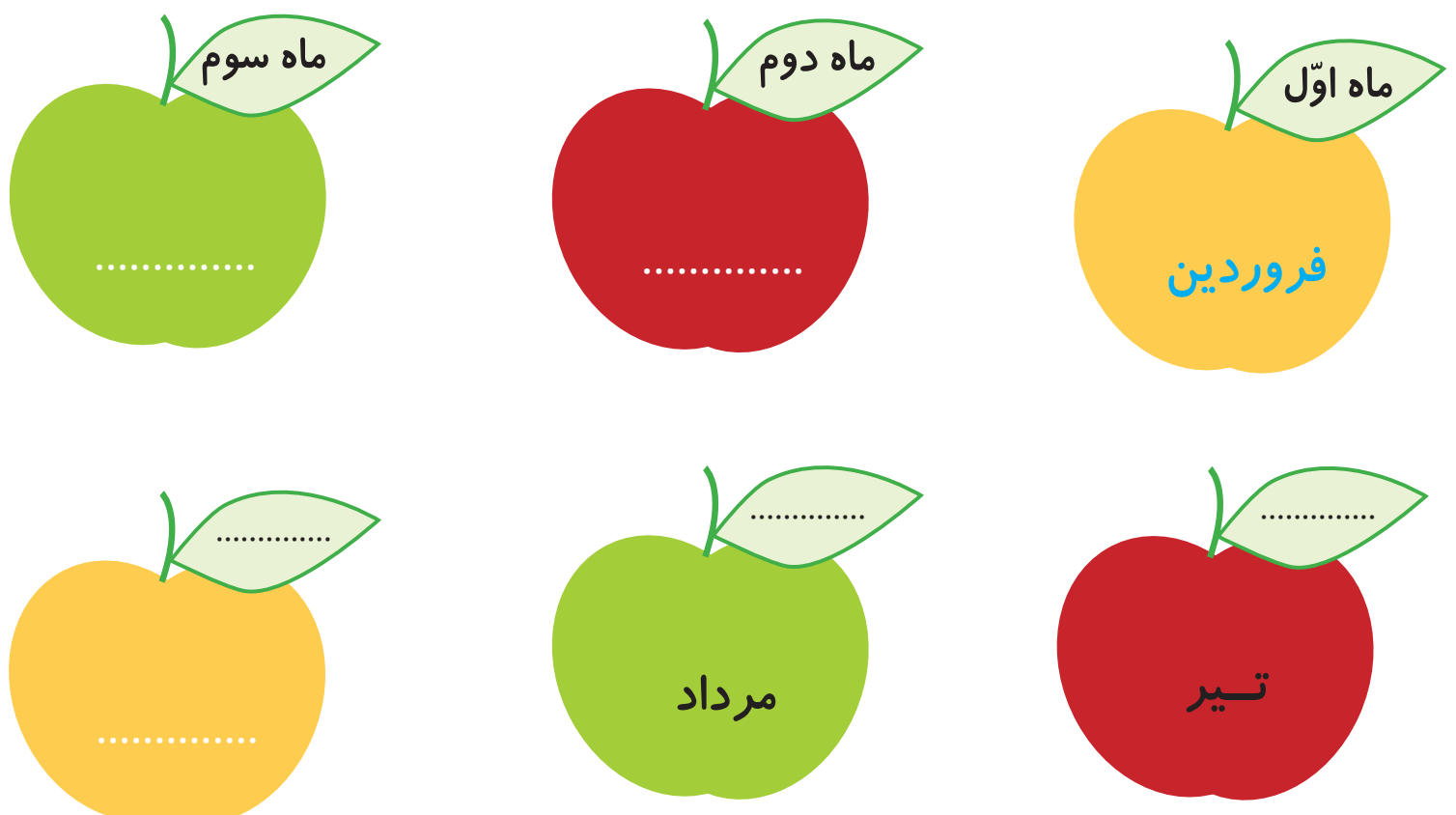
فعالیت (۱)

فکر کن و بنویس

مانند نمونه انجام دهید.

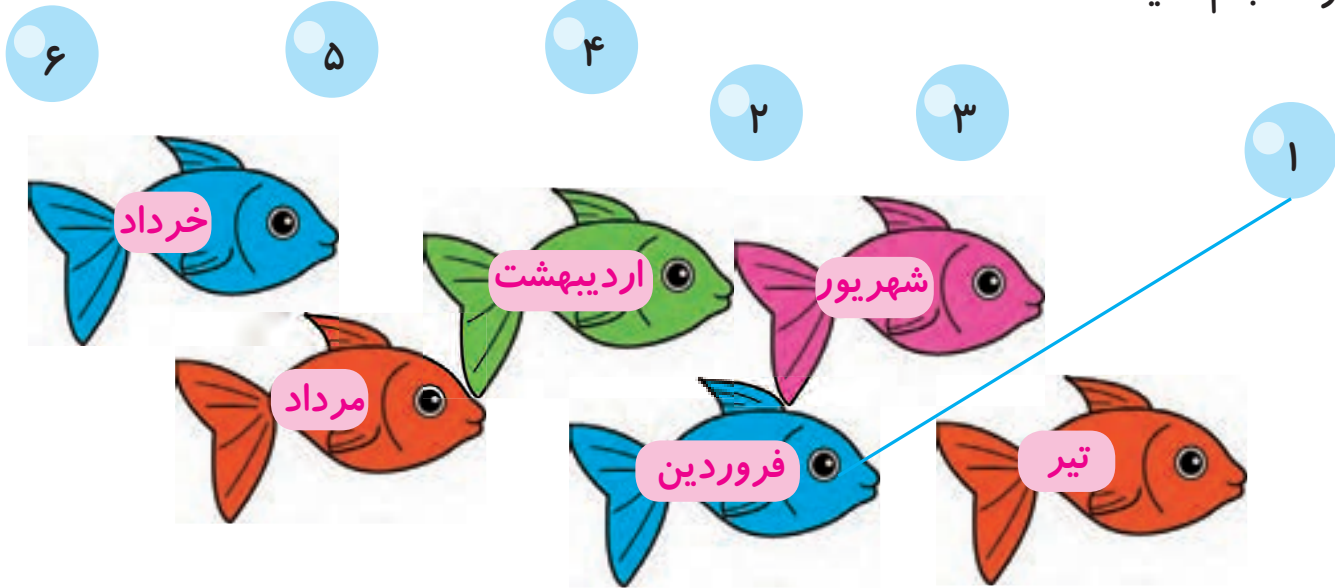
مانند نمونه در جاهای خالی کلمه‌ی مناسب بنویسید.

بگرد و پیدا کن

مانند نمونه انجام دهید.

از بین کلمه‌های داده شده، کلمه‌ی مناسب را انتخاب کنید.

ماه - فصل - تابستان - دوم

اردیبهشت ماه ..... سال است.

بهار ..... اول سال است.

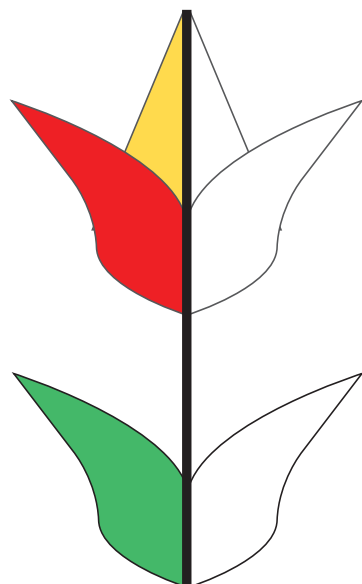
شهریور از ماه‌های فصل ..... است.

یک سال ۱۲ ..... دارد.

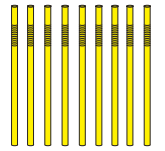
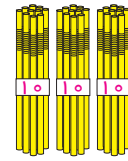
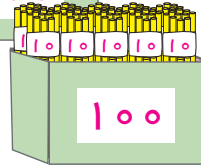
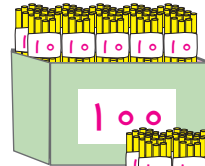
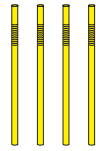
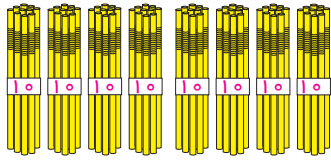
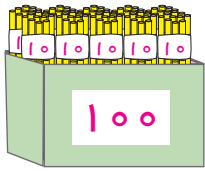
کامل کن

نیمه‌ی دیگر شکل را رنگ کنید.

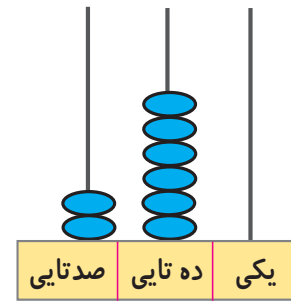
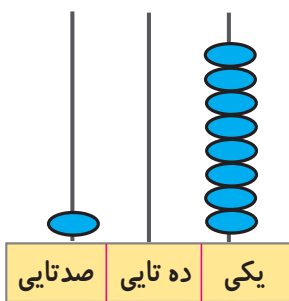
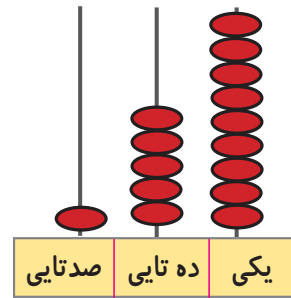
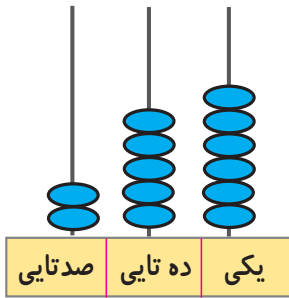
مرور - عدد نویسی

مانند نمونه عدد هر شکل را به رقم و حروف بنویسید.

۱۸۴

صد و هشتاد و چهار

۱۶۳

۲۵۷

۲۳۰

مانند نمونه به هم وصل کنید. ۱۷۰

دویست و سی - صد و هفتاد - صد و شصت و سه - دویست و پنجاه و هفت

از ۱۳۱ تا ۱۴۰ به ترتیب بنویسید.

۱۳۱ - .....

معرفی عدد سه رقمی

صد تایی	ده تایی	یکی

آموزگار به دانش آموزان گفت:
به شکل مقابل توجه کنید.
این شکل عدد ۲۶۴ را نشان می دهد.
عدد ۲۶۴ دارای رقم های ۴ و ۶ و ۲ می باشد.
پس ۲۶۴ یک عدد سه رقمی است.

آموزگار از علی خواست به عدد مقابل توجه کند .
و رقم های آن را بگوید.
علی گفت: رقم های آن ۷ و ۱ و ۲ است.
پس ۲۱۷ یک عدد سه رقمی است.

- حالا شما بگویید عدد زیر چند رقمی است؟ و رقم های آن را بنویسید.
عدد ۱۴۹ ..... رقم دارد.
رقم های آن ..... و ..... و ..... می باشد.

فعالیت (۱)

فکر کن و بنویس

مانند نمونه درج‌های خالی عدد مناسب بنویسید.

رقم‌های آن را بنویسید. ۲ و ۱ و ۹	۲۱۹ چند رقم دارد؟ ۳ رقم
رقم‌های آن را بنویسید. .... و	۸۳ چند رقم دارد؟ .....
رقم‌های آن را بنویسید. .... و	۲۲۵ چند رقم دارد؟ .....
رقم‌های آن را بنویسید. .... و	۱۰۷ چند رقم دارد؟ .....
رقم‌های آن را بنویسید. .... و	۹۶ چند رقم دارد؟ .....
رقم‌های آن را بنویسید. .... و	۲۱۰ چند رقم دارد؟ .....

فعالیت (۲)

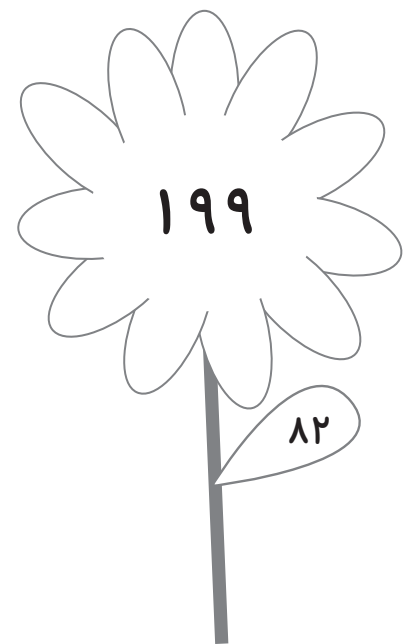
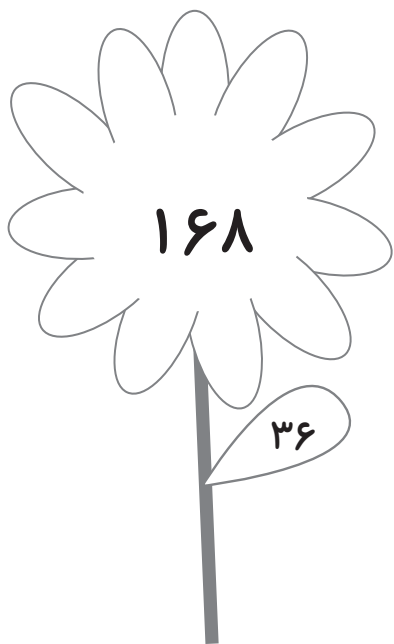

بگرد و پیدا کن

کارت‌هایی را که با آن‌ها عدد سه رقمی ساخته‌ایم را علامت بزنید.

۳	۲۴۵	۷
۴		
۶	۲	۵

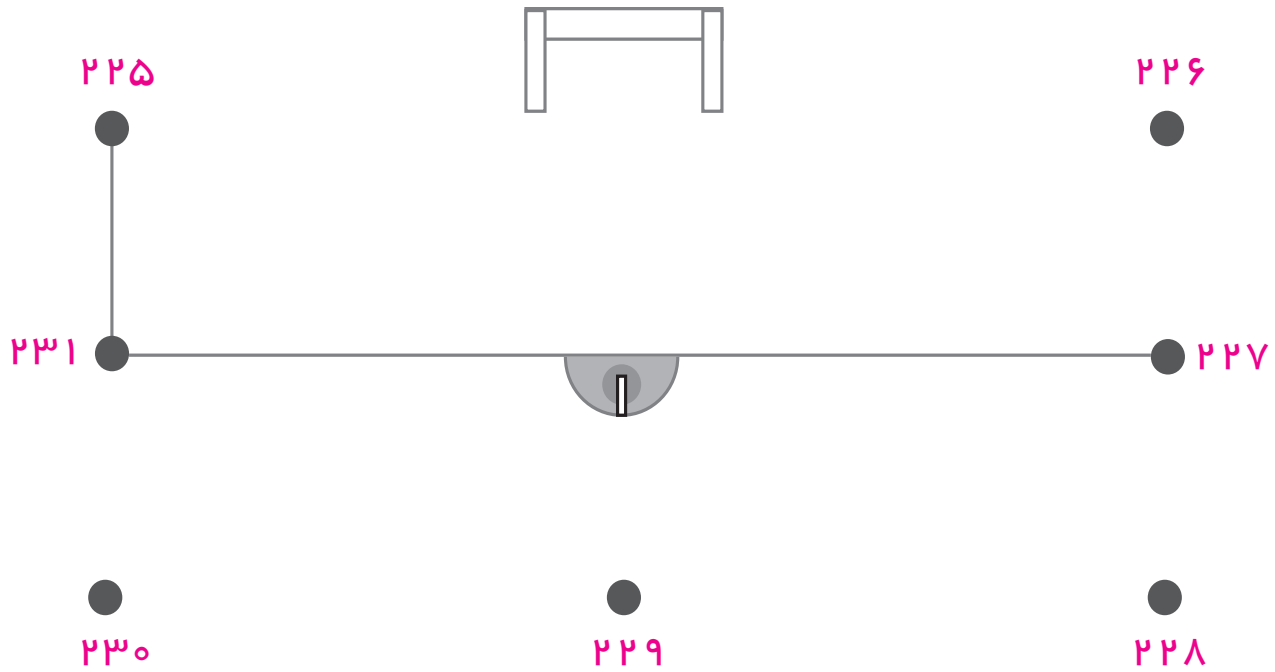
اعداد سه رقمی را قرمز و اعداد دو رقمی را سبز کنید.

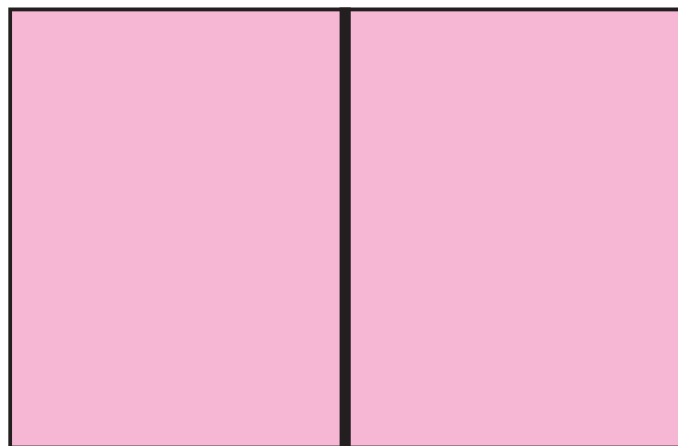
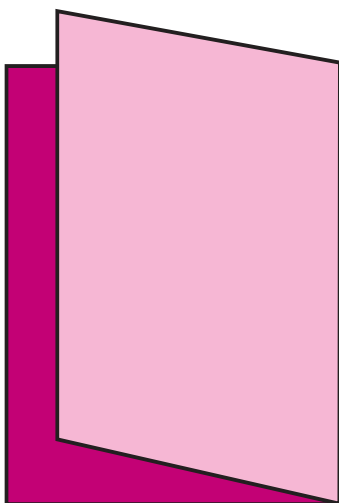

بازی و ریاضی

اعداد سه رقمی را به ترتیب به هم وصل کنید و شکل را رنگ کنید.

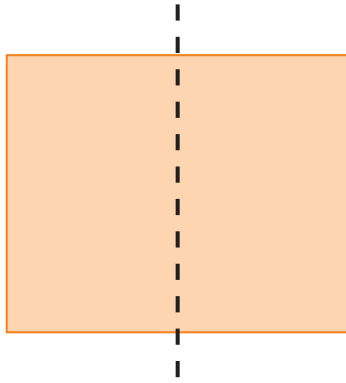
مانند شکل، یک ورق کاغذ را از روی خط رسم شده تا بزنید و به دو نیمه ی شکل توجه کنید.

معرفی خط تقارن

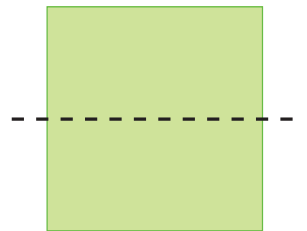
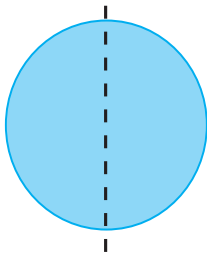
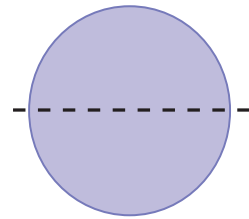
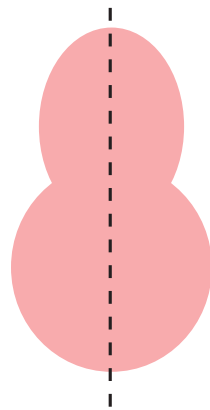
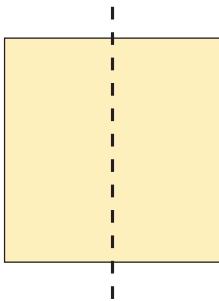

آموزگار به هر دانش آموز یک کاغذ به شکل مربع داد،
و از آن‌ها خواست، که دو لبه‌ی مربع را طوری روی هم قرار
دهند و تا کنند که شکل به دو قسمت مساوی تقسیم شود. سپس
به آن‌ها گفت: خط تایی وسط مربع را پررنگ کنند.
آموزگار گفت:

به خطی که رسم کردید، خط تقارن می‌گویند.

خط تقارن، خطی است که شکل را به دو نیمه‌ی مثل هم قسمت می‌کند.

خط تقارن شکل‌های زیر را پررنگ کنید.

حالا شکل‌ها به دو نیمه‌ی ..... قسمت شده است.

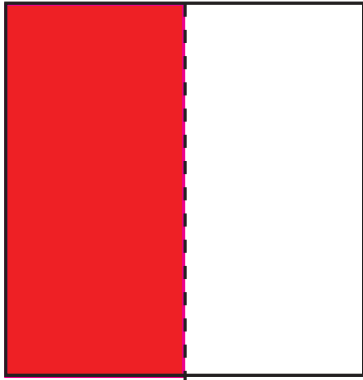

فعالیت (۱)

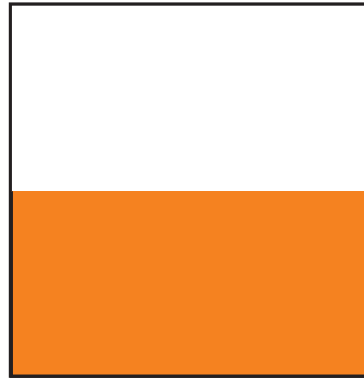

فکر کن و بنویس

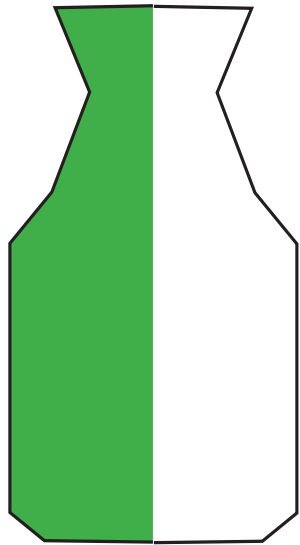
کدام شکل خط تقارن دارد یا ندارد؟ در جاهای خالی بنویسید.

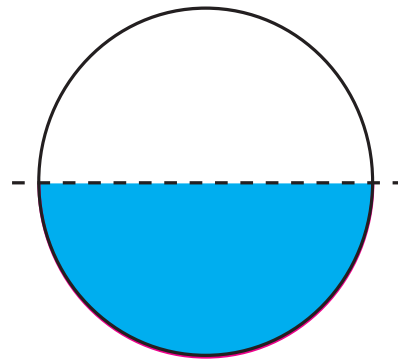
.....

.....

.....

.....

فعالیت (۲)

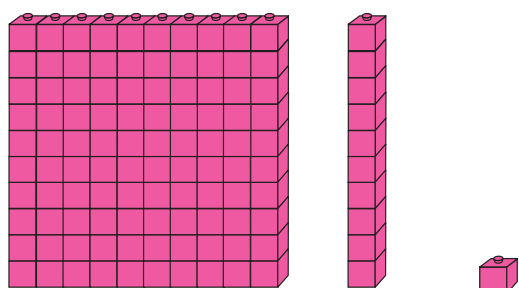
بگرد و پیدا کن

مانند نمونه انجام دهید.

مرور - عدد نویسی

مانند نمونه انجام دهید.

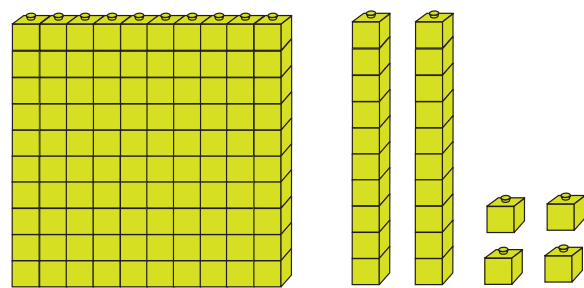
صدگان	دهگان	یکان
۱	۱	۱

$$100 + 10 + 1^*$$

۱ صدتایی و ۱ دهتایی و ۱ یکی

به رقم: ۱۱۱

به حروف: صد و یازده

صدگان	دهگان	یکان

$$100 + 20 + 4$$

۱ صدتایی و ۲ دهتایی و ۴ یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

$$100 + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

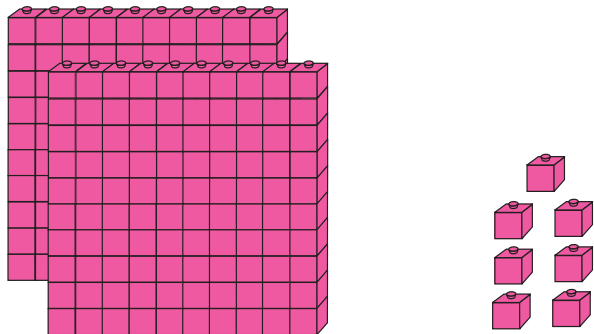
$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

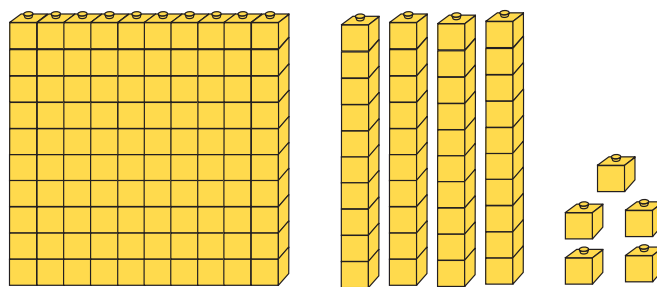
با توجه به شکل، مانند نمونه انجام دهید.

صدگان	دهگان	یکان

به رقم: ۲۰۷

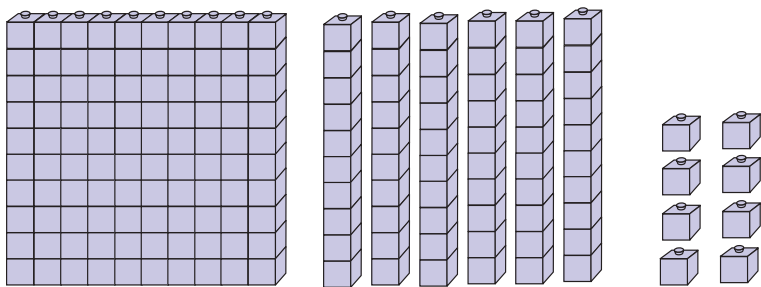
به حروف: دویست و هفت

صدگان	دهگان	یکان

به رقم: .....

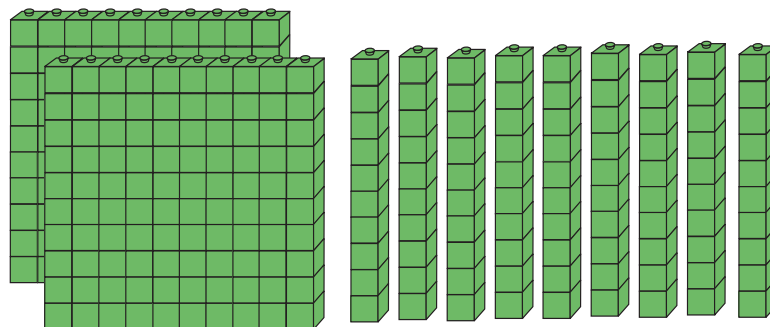
به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

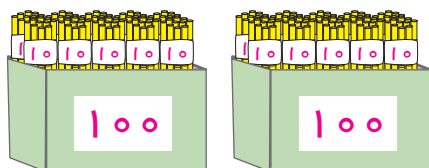
به رقم: .....

به حروف: .....

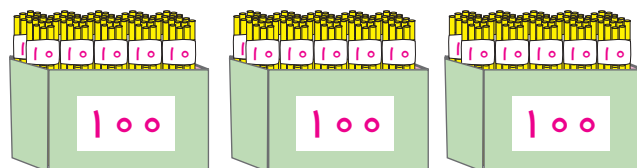
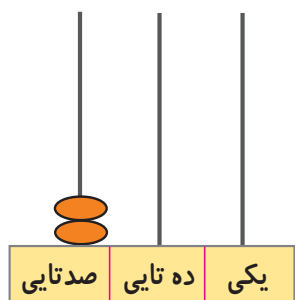

معرفی ۳۰۰

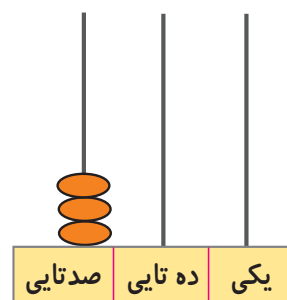
به تصویر نگاه کنید.

۲۰۰

۳۰۰

صدگان	دهگان	یکان
۳	۰	۰

به ۳ صدتایی و ۰ ده تایی و ۰ یکی می گوئیم:

۳۰۰

سیصد

۱۰۰

۲۰۰

.....

فکر کن و بنویس

مانند نمونه انجام دهید.

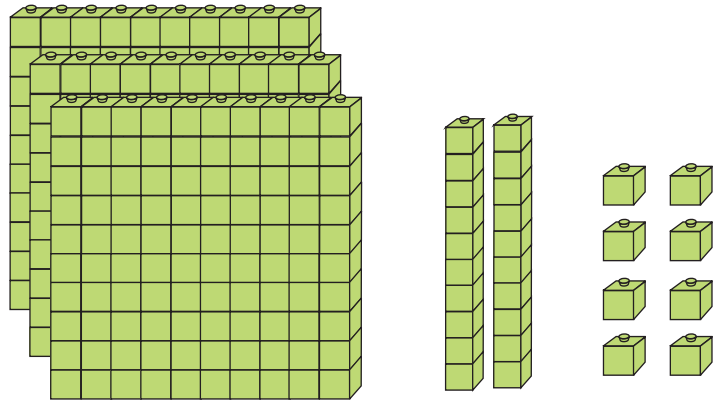
صدگان	دهگان	یکان
۳	۱	۷

$$۳۰۰ + ۱۰ + ۷^*$$

۳ صدتایی و ۱ دهتایی و ۷ یکی

به رقم: ۳۱۷

به حروف: سیصد و هفده

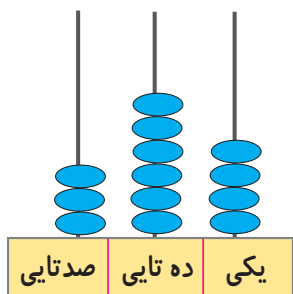
صدگان	دهگان	یکان

..... + ... + ...

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

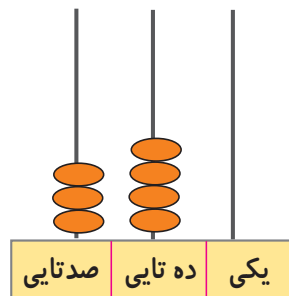
صدگان	دهگان	یکان

..... + ... + ...

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

..... + ... + ...

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

مانند نمونه انجام دهید.

صدگان	دهگان	یکان
۳	۲	۷

$$۳۰۰ + ۲۰ + ۷$$

۳ صدتایی و ۲ دهتایی و ۷ یکی

به رقم: ۳۲۷

به حروف: سیصد و بیست و هفت

صدگان	دهگان	یکان
۳	۱	۶

$$۳۰۰ + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۳	۶	۴

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۳	۹	۵

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۳	۰	۷

به رقم: ۳۰۷

به حروف: سیصد و هفت

صدگان	دهگان	یکان
۳	۱	۹

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۳	۸	۴

به رقم: .....

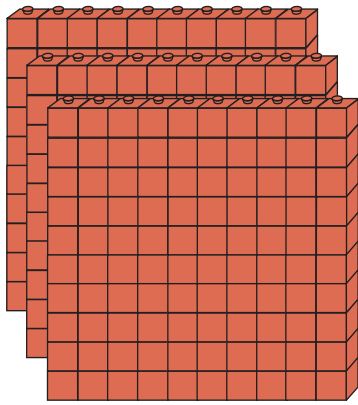
به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۳	۵	۲

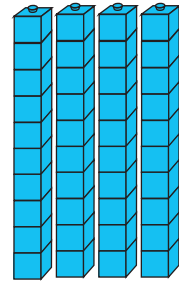
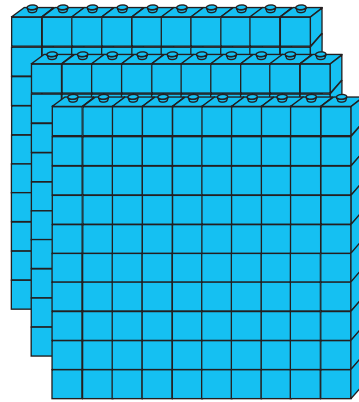
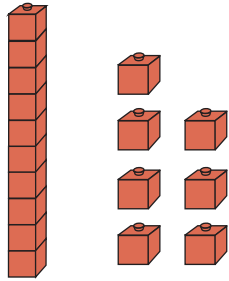
به رقم: .....

به حروف: .....

مانند نمونه انجام دهید.

۳۱۷

.....

.....

.....

مانند نمونه در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

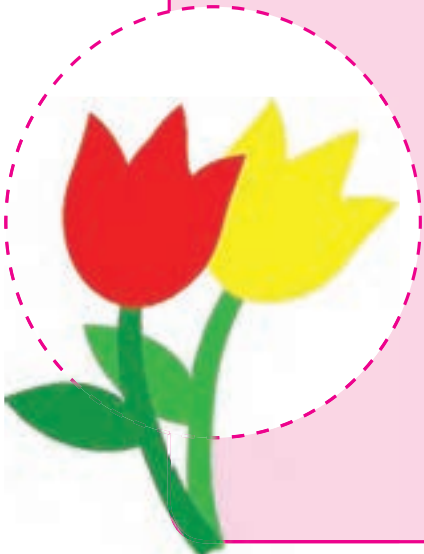
۳۸۷ می شود ..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

۳۱۹ می شود ..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

۳۰۵ می شود ..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

۳ صدتایی و ۴ دهتایی و ۵ یکی می شود .....

۳ صدتایی و ۰ دهتایی و ۸ یکی می شود .....

کامل کن

از ۳۰۰ تا ۳۱۹ به ترتیب بنویسید.

۳۰۰	۳۰۱	۳۰۲					۳۰۷		
				۳۱۴					

با توجه به عدد داده شده، شکل‌ها را کامل کنید.

۳۲۷	
۳۴۵	
۳۸۲	

از ۳۷۶ تا ۳۸۳ به ترتیب بنویسید.

۳۷۶ - .....

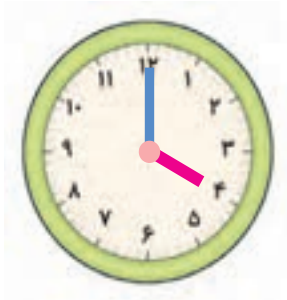
مانند نمونه شکل‌های زیر را کامل کنید.

اعداد زیر را به رقم یا حروف بنویسید.

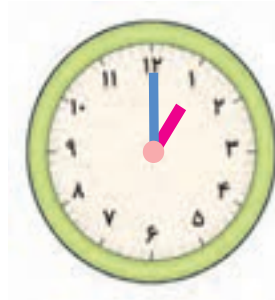
۳۹۲	سیصد و شانزده .....
۳۴۰	سیصد و هفتاد و پنج .....
۳۰۵	سیصد و نود .....

مرور - ساعت

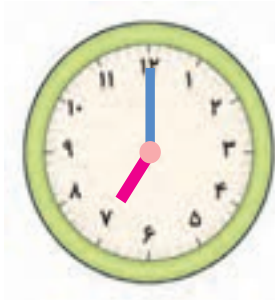
ساعت چند است؟

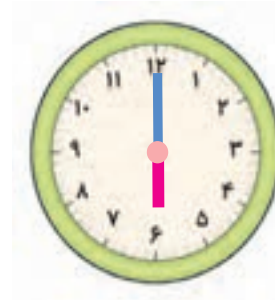
ساعت ۴ است.

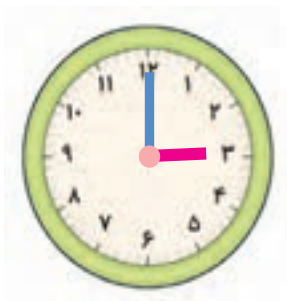
.....

.....

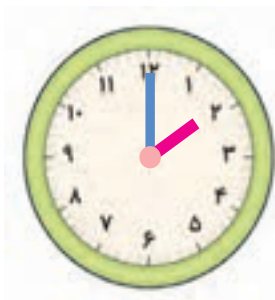
.....

ساعت ۳ است.

.....

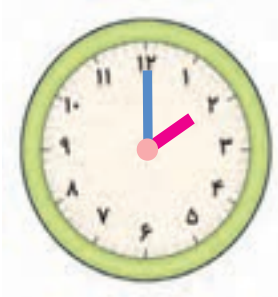
.....

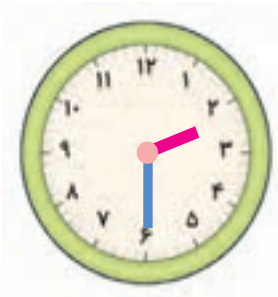
.....

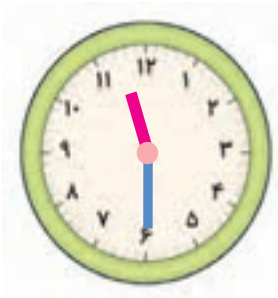
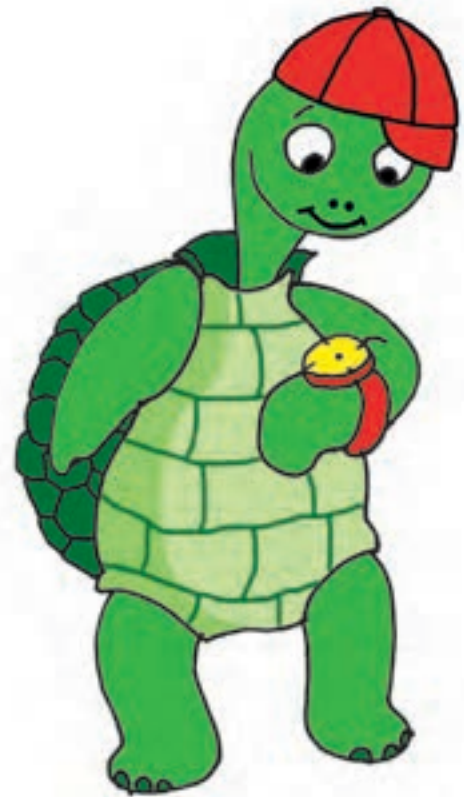
معرفی زمان بین ۲ ساعت

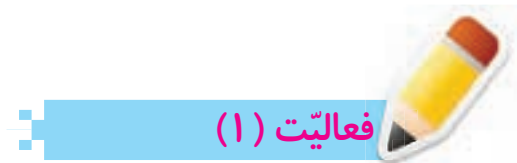
در این ساعت عقربه ی کوچک، عدد ۲ را نشان می دهد.
پس می توانیم بگوییم ساعت ۲ است.

سپس عقربه ی کوچک حرکت کرده و بین ساعت ۲ و ۳ قرار
گرفته است.
پس می توانیم بگوییم زمان بین ساعت ۲ و ۳ است.

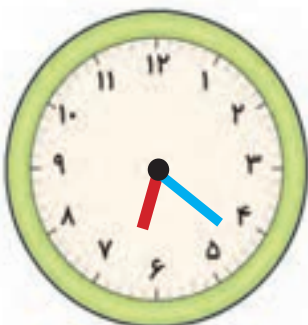
حالا شما بگویید عقربه ی کوچک بین چه ساعت هایی قرار گرفته است؟
زمان بین ساعت ..... و ..... است.

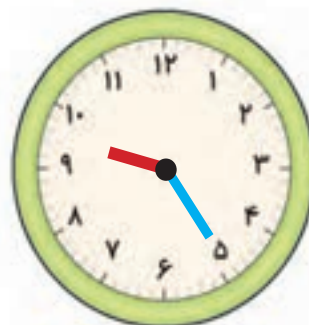
فعالیت (۱)

فکر کن و بنویس

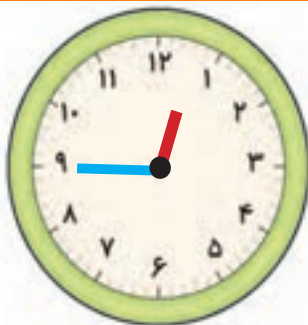
مانند نمونه انجام دهید.

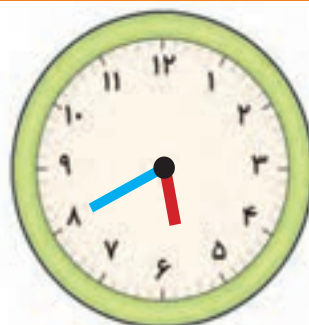
زمان بین ساعت ۶ و ۷ است.

زمان بین ساعت ..... و ..... است.

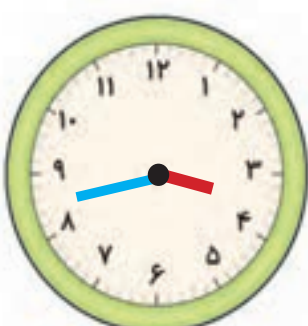

زمان بین ساعت ..... و ..... است.

زمان بین ساعت ..... و ..... است.

مانند نمونه برای هر یک از ساعت‌های زیر عقربه بکشید.

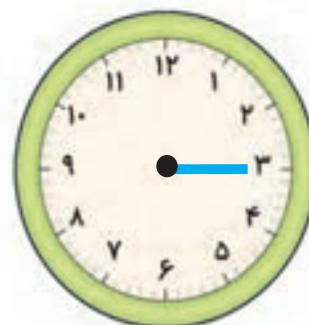
زمان بین ساعت ۳ و ۴ است.

زمان بین ساعت ۹ و ۱۰ است.

زمان بین ساعت ۴ و ۵ است.

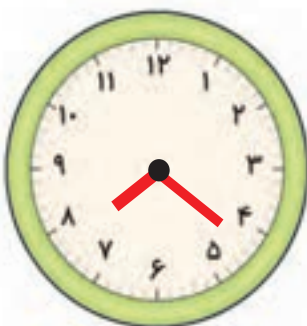

زمان بین ساعت ۸ و ۹ است.

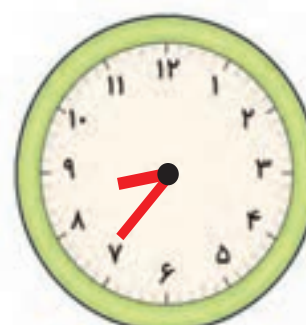
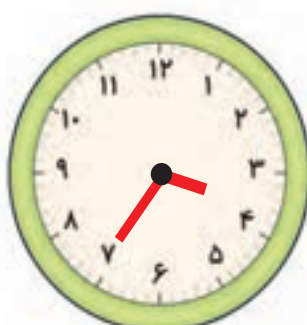
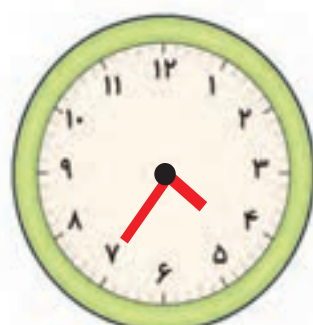

بگرد و پیدا کن

کدام ساعت زمان خواسته شده را نشان می‌دهد؟ آن را علامت بزینید. زمان بین ۱۰ و ۱۱

زمان بین ۴ و ۵

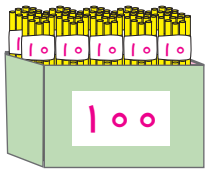
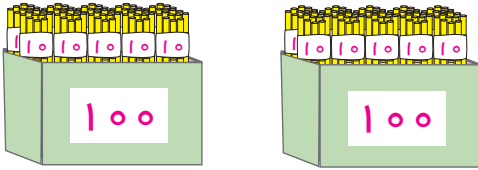
زمان بین ۱۲ و ۱

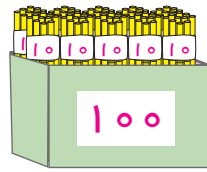
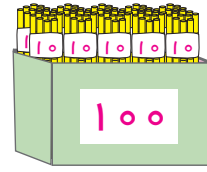
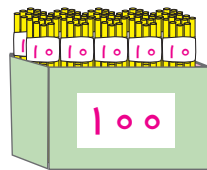
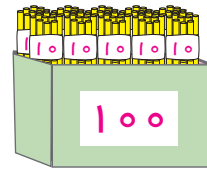
معرفی ۴۰۰

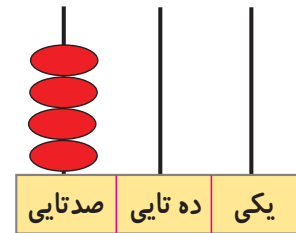
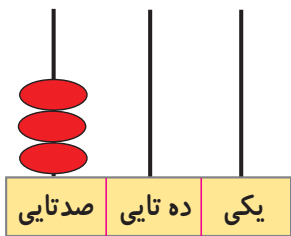
به تصویر نگاه کنید.

۳۰۰

۴۰۰

صدگان	دهگان	یکان
۴	۰	۰

به ۴ صدتایی و ۰ ده تایی و ۰ یکی می گوئیم:

۴۰۰

چهارصد

۱۰۰

۲۰۰

۳۰۰

.....

فکر کن و بنویس

مانند نمونه انجام دهید.

صدگان	دهگان	یکان
۴	۲	۶

$$۴۰۰ + ۲۰ + ۶^*$$

۴ صدتایی و ۲ دهتایی و ۶ یکی

به رقم: ۴۲۶

به حروف: چهارصد و بیست و شش

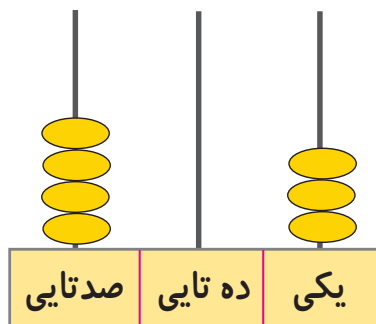
صدگان	دهگان	یکان

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

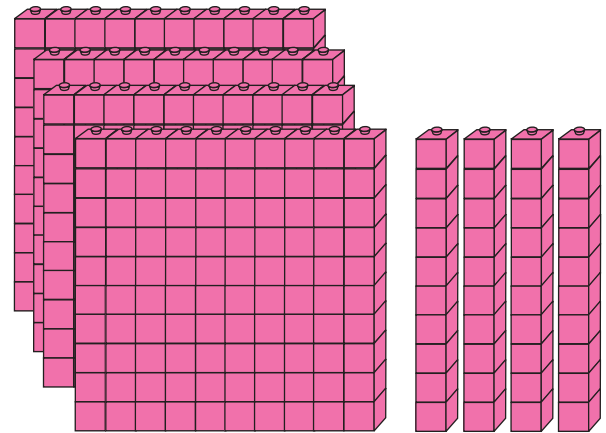
صدگان	دهگان	یکان

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

* این گونه تمرین ها با هدف بسط اعداد است. و جمع سه عدد مورد نظر نمی باشد.

مانند نمونه انجام دهید.

صدگان	دهگان	یکان
۴	۶	۸

$$۴۰۰ + ۶۰ + ۸$$

۴ صدتایی و ۶ دهتایی و ۸ یکی

به رقم: ۴۶۸

به حروف: چهارصد و شصت و هشت

صدگان	دهگان	یکان
۴	۲	۲

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۴	۵	۸

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۴	۷	۹

$$\dots + \dots + \dots$$

..... صدتایی و ..... دهتایی و ..... یکی

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۴	۰	۸

به رقم: ۴۰۸

به حروف: چهارصد و هشت

صدگان	دهگان	یکان
۴	۱	۷

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۴	۳	۹

به رقم: .....

به حروف: .....

صدگان	دهگان	یکان
۴	۴	۹

به رقم: .....

به حروف: .....

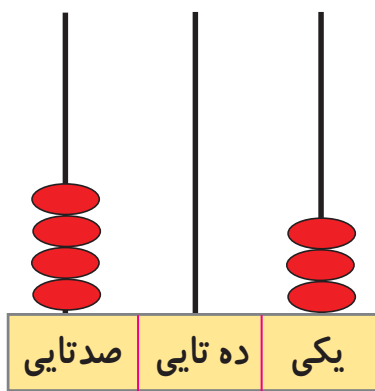
مانند نمونه انجام دهید.

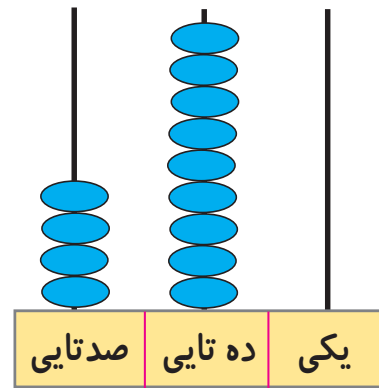
۴۲۶

.....

.....

.....

مانند نمونه در جاهای خالی عدد مناسب بنویسید.

۴۸۲ می شود ۴ صدتایی و ۸ ده تایی و ۲ یکی

۴۶۹ می شود ..... صدتایی و ..... ده تایی و ..... یکی

۴۰۷ می شود ..... صدتایی و ..... ده تایی و ..... یکی

۴۵۳ می شود ..... صدتایی و ..... ده تایی و ..... یکی

۴ صدتایی و ۳ ده تایی و ۷ یکی می شود ۴۳۷

۴ صدتایی و ۲ ده تایی و ۰ یکی می شود .....

۴ صدتایی و ۸ ده تایی و ۶ یکی می شود .....

کامل کن

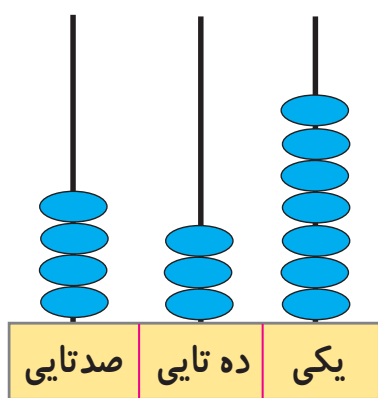
از ۴۰۰ تا ۴۱۹ به ترتیب بنویسید.

۴۰۰	۴۰۱			۴۰۴					
		۴۱۲							

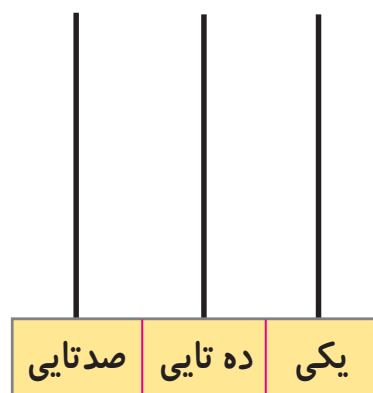
با توجه به عدد داده شده، شکل‌ها را کامل کنید.

۴۳۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰	۱۰	۱۰
۴۷۸	۱۰۰						

مانند نمونه شکل زیر را کامل کنید.

۴۳۷

۴۰۶

اعداد زیر را به رقم یا حروف بنویسید.

۴۰۵ .....

۴۸۱ .....

۴۳۰ .....

..... چهارصد و هجده

..... چهارصد و نود و نه

..... چهارصد و هفتاد و یک

مرور - جمع

حاصل جمع‌های زیر را به دست آورید.

$$5 + 2 =$$

$$9 + 1 =$$

$$0 + 4 =$$

$$9 + 7 =$$

$$8 + 2 =$$

$$10 + 8 =$$

$$\begin{array}{r} 18 \\ + 1 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ + 3 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ + 4 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1593 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1594 \\ \hline \end{array}$$

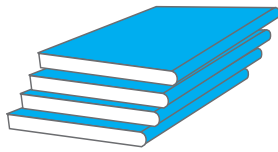
$$\begin{array}{r} 1295 \\ \hline \end{array}$$

معرفی جمع عدد دو رقمی بدون انتقال

آموزگار از علی خواست به او کمک کند تا دفترهایی را که برای روز دانش آموز خریده‌اند، با هم کادو کنند. آموزگار ۳۴ دفتر آبی و علی ۲۳ دفتر قرمز را کادو کردند و آن‌ها را در دسته‌های ده‌تایی قرار دادند.

آموزگار پرسید: چند دفتر کادو شده است؟ علی گفت: ۳ دسته ده‌تایی و ۴ یکی دفتر آبی و ۲ دسته ده‌تایی و ۳ یکی دفتر قرمز داریم.

یعنی ۵ دسته‌ی ده‌تایی و ۷ یکی.

ده تایی	یکی
۳	۴
+ ۲	۳
۵	۷

علی گفت: ۵۷ دفتر کادو شده است.

آموزگار از علی خواست عددها را در جدول قرار دهد. و یکی‌ها را زیر یکی‌ها و ده‌تایی‌ها را زیر ده‌تایی بنویسد و آن‌ها را با هم جمع کند. آموزگار گفت: می‌توانیم عددها را بدون جدول نیز جمع کنیم.

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 23 \\ \hline \end{array}$$

.....

مانند نمونه حاصل جمع‌های زیر را به دست آورید.

ده تایی	یکی
۱	۰
+ ۲	۹
۳	۹

ده تایی	یکی
۲	۸
+ ۳	۱
.....	.....

ده تایی	یکی
۴	۱
+	.....
.....	.....

ده تایی	یکی
.....	.....
+	.....
.....	.....

مانند نمونه جمع‌های زیر را انجام دهید.

ده تایی	یکی
۶	۱
+ ۲	۲
.....	.....

$$\begin{array}{r} 61 \\ + 22 \\ \hline 83 \end{array}$$

ده تایی	یکی
۴	۰
+ ۳	۹
.....	.....

$$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

ده تایی	یکی
۵	۱
+ ۳	۰
.....	.....

$$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

ده تایی	یکی
۳	۴
+ ۴	۴
.....	.....

$$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

مانند نمونه انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 52 \\ + 14 \\ \hline 66 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 \\ + 30 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 41 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 82 \\ + 16 \\ \hline \dots\dots\dots \end{array}$$

۳۵ و ۱۱

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 11 \\ \hline 46 \end{array}$$

۲۴ و ۱۲

۵۵ و ۲۲

۲۰ و ۱۶

مسئله حل کن

۱- پویا ۴۸ ریال داشت. ۴۱ ریال هم از مادرش گرفت. حالا پویا روی هم چند ریال دارد؟

.....

.....

۲- داخل یک کیسه ۶۲ گردو بود. ۳۱ گردوی دیگر هم داخل کیسه ریختم. حالا چند گردو داخل کیسه است؟

.....

.....

مرور - پول

مانند نمونه عدد هر یک از پول‌های زیر را به ریال بنویسید.

۱ ریال

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲ ریال

.....

.....

.....

.....

.....

معرفی جمع پول ها

آموزگار از مریم خواست با پول‌هایی که در اختیار دارد، نشان دهد
۷ ریال از جمع چه سکه‌هایی ساخته شده است؟
مریم سکه‌های ۲ ریالی و ۵ ریالی را نشان داد.

۷ ریال

سپس مریم از آموزگار پرسید:

اگر قیمت یک مداد ۲۵۰ ریال باشد، با کدام پول‌ها می‌توان مداد خرید؟
آموزگار توضیح داد که بایک اسکناس ۲۰۰ ریالی و یک سکه ۵۰ ریالی می‌توان مداد را خرید.

۲۵۰ ریال

مانند نمونه جمع پول‌های زیر را به ریال بنویسید.

۳ ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

..... ریال

بگرد و پیدا کن

مانند نمونه انجام دهید.

۷۰ ریال

۲۵۰ ریال

۲۲۰ ریال

۱۵۰ ریال

مسئله حل کن

۱- علی یک سکه ۱ ریالی دارد. مادرش هم به او یک سکه ۵ ریالی داد. حالا علی **روی هم** چقدر پول دارد؟

حالا علی ..... ریال پول دارد.

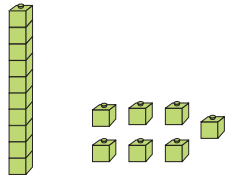
۲- سارا برای خرید گل سر یک سکه ۱۰۰ ریالی و یک سکه ۵۰ ریالی به فروشنده پرداخت کرد. سارا **روی هم** چقدر به فروشنده پرداخت کرده است؟

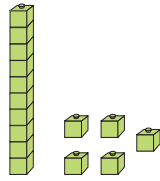
سارا ..... ریال به فروشنده پرداخت کرده است.

مرور - مقایسه اعداد

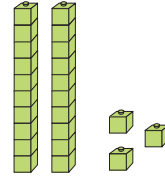
بین دو عدد علامت $>$ $=$ $<$ بگذارید.

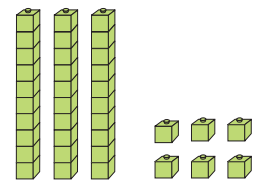
۱۷

۱۵

۲۳

۳۶

۴۰

۵۰

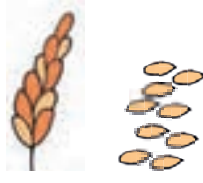
۶۲

۶۲

۲۴

۱۹

۱۲

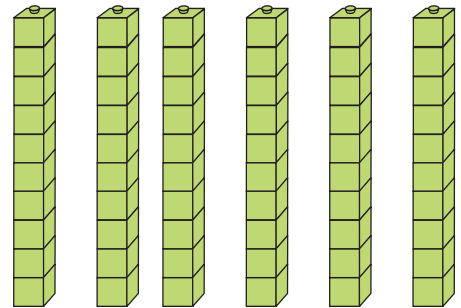
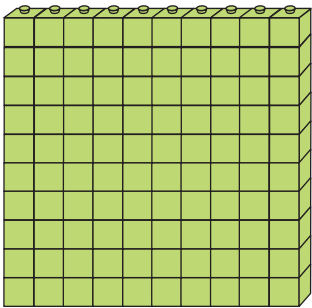
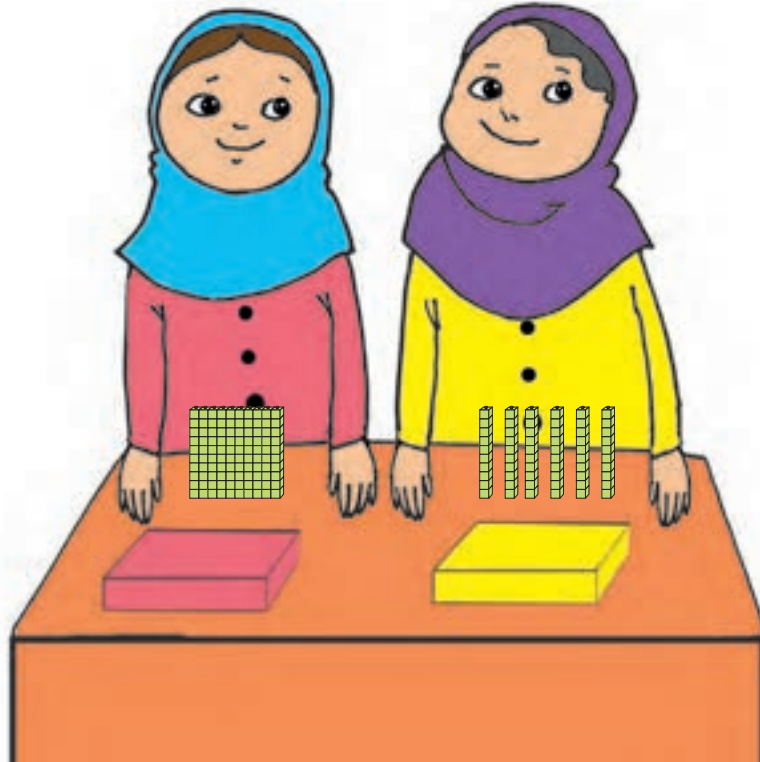
۳۵

۲۸	$<$	۵۴	۵۵	<input type="text"/>	۵۵	۹۵	<input type="text"/>	۶۳
۳۰	<input type="text"/>	۷۰	۴۴	<input type="text"/>	۲۰	۷۲	<input type="text"/>	۱۸
۶۳	<input type="text"/>	۶۳	۱۲	<input type="text"/>	۱۸	۳۷	<input type="text"/>	۹۴
۸۶	<input type="text"/>	۴۳	۴۰	<input type="text"/>	۴۰	۸۵	<input type="text"/>	۸۹

معرفی مقایسه اعداد سه رقم با دو رقم و سه رقم (تا ۴۹۹)

آموزگار از زهرا و مریم خواست که از دو جعبه ی روی میز هر کدام یک جعبه را انتخاب و در جعبه ها را باز کنند. آن ها پس از باز کردن در جعبه ها دسته ی صدتایی، ده تایی را بیرون آوردند و مقابل خود روی میز گذاشتند.

آموزگار از آن ها خواست تعداد چینه های خود را بشمارند و با هم مقایسه کنند.

تعداد چینه های مریم ۱۰۰

تعداد چینه های زهرا ۶۰

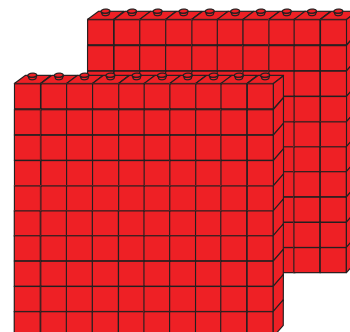
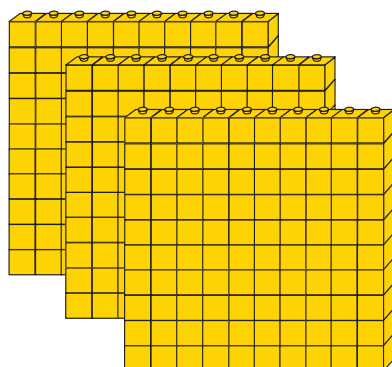
آموزگار به آن ها گفت: برای مقایسه ی این دو عدد باید تعداد رقم های آن ها را بشماریم. عددی که تعداد رقم های آن بیشتر است بزرگ تر است.

۱۰۰

۶۰

این بار آموزگار از فاطمه خواست که تعداد دسته‌های صدتایی زرد و قرمز داخل جعبه‌ها را با هم مقایسه کند.

فاطمه شکل‌ها را شمرد و به این صورت نوشت:

$$300 \quad \square \quad 200$$

آموزگار به فاطمه گفت: که تعداد رقم‌های هر دو عدد را بشمارد. فاطمه گفت: هر دو دسته عدد سه رقمی هستند و تعداد رقم‌هایشان با هم برابر است. آموزگار گفت: اگر تعداد رقم‌های دو عدد با هم برابر بود، ابتدا باید به رقم‌های اول هر دو عدد از سمت چپ نگاه کنیم و با توجه به اولین رقم، آن‌ها را با هم مقایسه می‌کنیم.

$$300 \quad > \quad 200$$

فاطمه پرسید: اگر اولین رقم از سمت چپ هر دو عدد با هم مساوی باشند چه می‌کنیم؟ آموزگار توضیح داد، که در این صورت باید به ترتیب رقم‌های دوم و سوم هر دو عدد نگاه کنیم و آن‌ها را با هم مقایسه کنیم.

$$370 \quad > \quad 350$$

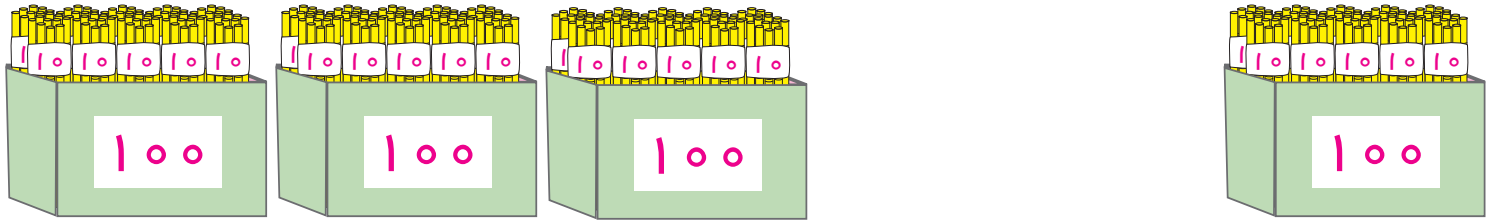
حالا بگویید کدام عدد بیشتر است؟

$$437 \quad \square \quad 432$$

فکر کن و بنویس

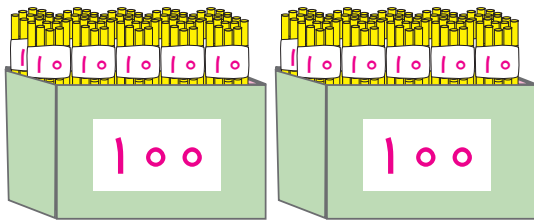
مانند نمونه بین دو عدد علامت $>$ یا $<$ بگذارید و عبارت را از سمت چپ بخوانید.

۳۰۰

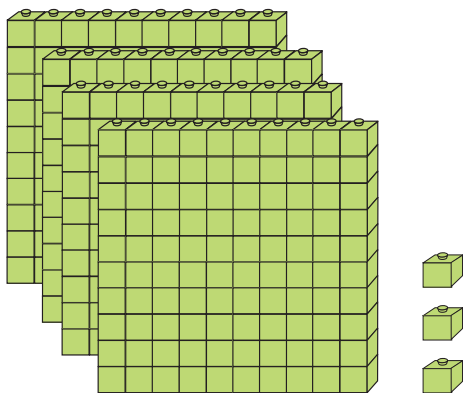
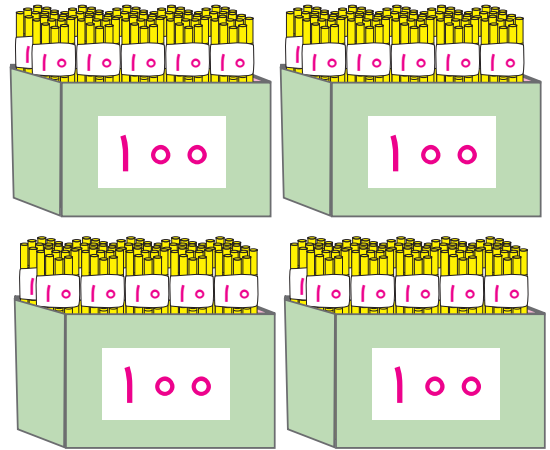
۱۰۰

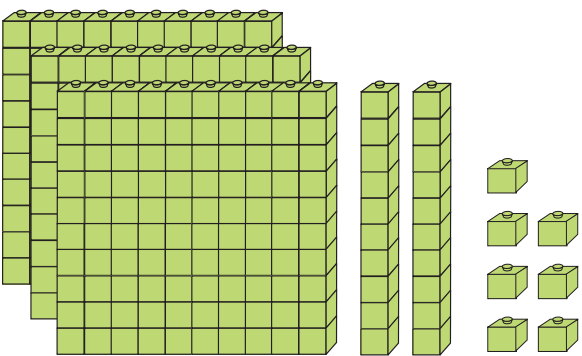
۲۰۰

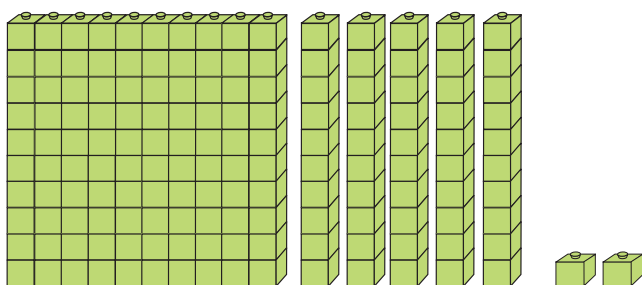
۴۰۰

۴۰۳

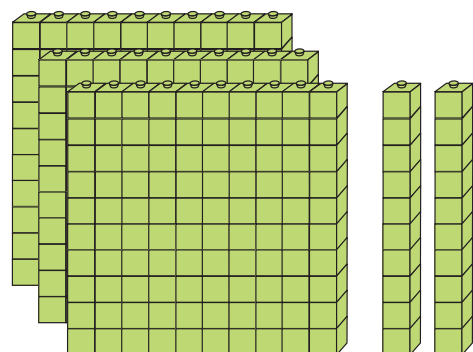
۳۲۷

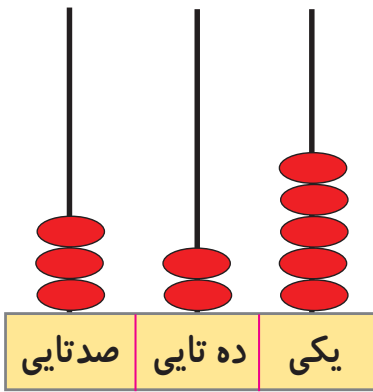
۱۵۲

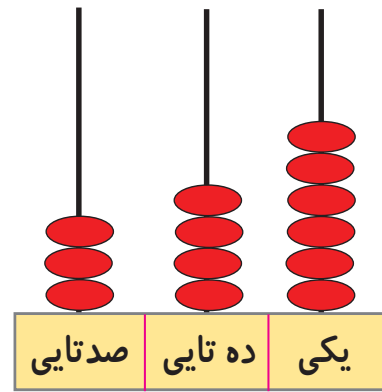
۳۲۰

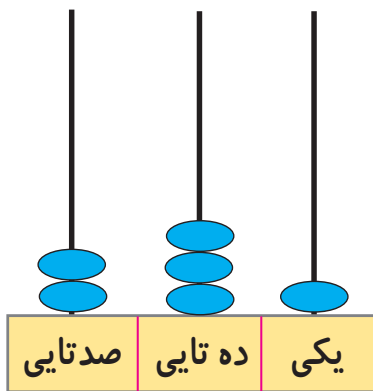
مانند نمونه انجام دهید.

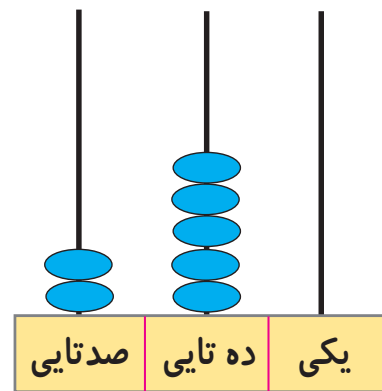
۳۲۵

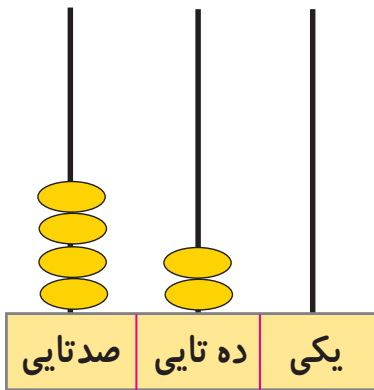
۳۴۶

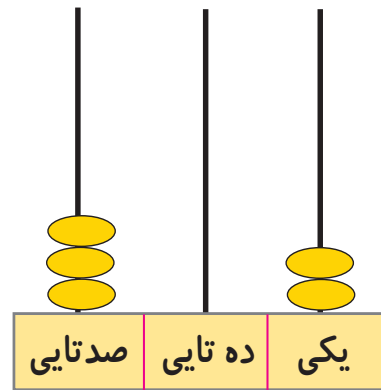
.....

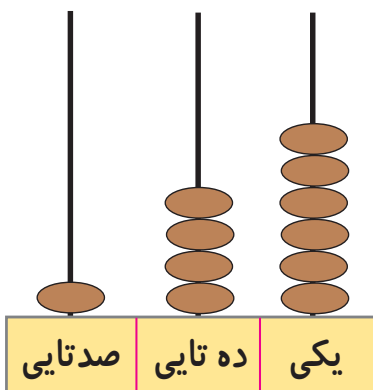
.....

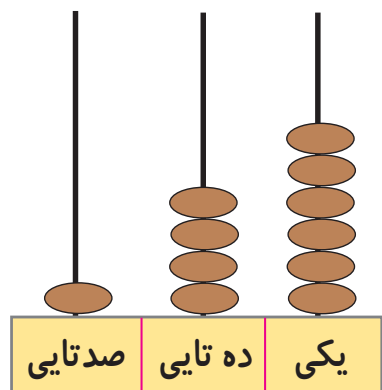
.....

.....

.....

.....